

ЗАЩО НАСКОРО ОТМИНАЛОТО СТОЛЕТИЕ НЕ УСПЯ ДА СТИГНЕ ДО ДЪЛБОКАТА СЪЩНОСТ НА НАУЧНАТА ОБЛАСТ "ОБЩА ТЕОРИЯ НА СТАТИСТИКАТА"?

Проф. Венец Цонев*

Как се случи така, че повече от сто години не стигнаха на общественото съзнание да разпознае през езиковата мъгла, обгръщаща общата теория на статистиката (или накратко ОТС), нейната (на теорията) същност? Ще спомена още сега, че според мен обяснението стои във връзка с три процеса на **универсализация**: един отдавна настъпил, може би налице вече към началото на миналото столетие, втори, бих казал, скандално изоставащ от първия, и трети, който отдавна чака вторият да реши своя проблем според изискванията на първия.

Като препращам поначало към предходни мои статии на страниците на сп. "Статистика", нека припомня моята теза: че по същество общата теория на статистиката представлява една засега недостатъчно развита *съвкупностнопонятийна* форма на философията и логиката - две науки, традиционно използващи *несъвкупностнопонятийна* форма за представяне на своите размишления, резултати и методи. Това, разбира се, не е теза, чиято истинност е видима с просто око.

Повтарям въпроса: Защо до споменатото разпознаване на същността на ОТС не се стигна, въпреки че "зодиите" от последната четвъртина на деветнадесетия век бяха в тази насока благоприятни? Нали през тази четвъртина ОТС се беше институционализираща като университетска дисциплина с философско-логически облик? Разгърнете учебници или теоретико-методологически статии по статистика от това време и веднага ще се убедите в истинността на това твърдение: свидетелстват учебниците и статиите на Рюмелин, Янсон, Майцен, Майр и други.

Обяснението се крие в един процес, започнал да се разгръща върху почвата на ОТС само около две десетилетия след институционализацията ѝ. Това е процес, който отвлякъл вниманието на представителите на тази научна област и дисциплина от присъщата ѝ философско-логическа проблематика. Имам предвид положителния сам по себе си процес на **математизиране** на понятията и методите на ОТС. Не след

* Професор по статистика, София 1113, ул. "Латинка" № 31.